

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 165/18

Luxembourg, 6. november 2018

Sodbi v zadevah C-619/16 in C-684/16
Sebastian W. Kreuziger/Land Berlin in

Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften eV/Tetsuji
Shimizu

Delavec pridobljene pravice do plačanega letnega dopusta ne more samodejno izgubiti zato, ker ni podal prošnje za dopust

Če pa delodajalec dokaže, da delavec po tem, ko je imel pravico do plačanega letnega dopusta dejansko možnost uveljaviti, tega ni storil namerno in ob popolnem poznavanju posledic tega neouveljavljanja, pravo Unije ne nasprotuje temu, da ta delavec to pravico izgubi in da v primeru prenehanja delovnega razmerja s tem izgubi tudi denarno nadomestilo

Sebastian W. Kreuziger je pri Land Berlin (Nemčija) opravljal pripravništvo v okviru usposabljanja za pravne službe. V zadnjih mesecih tega pripravništva se je odločil, da plačanega letnega dopusta ne bo izrabil. Ob zaključku pripravništva je zaprosil za denarno nadomestilo za neizrabljen dopust, kar pa mu je Land zavrnila. G. Kreuziger je to zavrnitev zato izpodbijal pred nemškimi upravnimi sodišči.

Tetsuji Shimizu je bil zaposlen pri združenju Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (»Max-Planck-Gesellschaft«). Združenje Max-Planck-Gesellschaft je približno dva meseca pred prenehanjem delovnega razmerja g. Shimizuja pozvalo, naj izrabi preostanek dopusta (ne da bi mu naložilo, kdaj naj ta dopust izrabi). G. Shimizu je izrabil le dva dneva dopusta, za neizrabljene dni dopusta pa je zaprosil za plačilo denarnega nadomestila, kar je združenje Max-Planck-Gesellschaft zavrnilo. G. Shimizu se je zato obrnil na nemška delovna sodišča.

Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (višje upravno sodišče dežele Berlin-Brandenburg, Nemčija) in Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija) sprašujeta, ali pravo Unije nasprotuje nacionalni ureditvi, ki določa izgubo neizrabljenega plačanega letnega dopusta in denarnega nadomestila za ta dopust, če delavec prošnje za dopust ni podal pred prenehanjem delovnega razmerja.

Zato sta Sodišče zaprosili, naj v zvezi s tem poda razlago prava Unije,¹ v skladu s katerim je mogoče pravico vsakega delavca do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov z denarnim nadomestilom nadomestiti le v primeru prenehanja delovnega razmerja.

Sodišče je v sodbah z današnjega dne razsodilo, da pravo Unije nasprotuje temu, da delavec samodejno izgubi plačani letni dopust, do katerega je bil upravičen na podlagi prava Unije, s tem pa tudi pravico do denarnega nadomestila za neizrabljen dopust, le zato, ker za dopust ni zaprosil pred prenehanjem delovnega razmerja (ali v referenčnem obdobju).

Ti pravici lahko ugasneta le, če je delodajalec delavcu zlasti s tem, da ga je ustrezno poučil, dejansko omogočil pravočasno izrabiti zadevni dopust, kar mora dokazati delodajalec.

Delavca je namreč treba šteti za šibkejšo stranko v delovnem razmerju. Zato bi se ga lahko odvrnilo od izrecnega uveljavljanja svojih pravic proti delodajalcu, saj bi se z njim lahko zlasti izpostavil takim delodajalčevim ukrepom, ki bi škodljivo učinkovali na njegovo delovno razmerje.

¹ Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 381) in Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (»Listina«).

Če pa je navedeni delodajalec v zvezi s tem lahko predložil dokaz, ki ga je v zvezi s tem moral predložiti in iz katerega izhaja, da delavec po tem, ko je imel pravico do plačanega letnega dopusta dejansko možnost uveljaviti, tega ni storil namerno in ob popolnem poznavanju posledic tega neuveljavljanja, pravo Unije ne nasprotuje temu, da ta delavec to pravico izgubi in da v primeru prenehanja delovnega razmerja s tem izgubi tudi denarno nadomestilo za neizrabljen plačani letni dopust.

Vsakršna razlaga določb prava Unije, ki bi delavca spodbudila, da v referenčnem obdobju oziroma v dovoljenem obdobju za prenos namerno ne izrabi plačanega letnega dopusta, da bi si tako povišal svojo plačo ob prenehanju delovnega razmerja, bi bila v nasprotju s cilji, ki se uresničujejo s pravico do plačanega letnega dopusta. Ti cilji se nanašajo zlasti na nujnost zagotovitve dejanskega počitka delavcu, da se zagotovi učinkovito varstvo njegove varnosti in njegovega zdravja.

Sodišče pojasnjuje tudi, da zgoraj navedena načela veljajo ne glede na to, ali gre za **delodajalca, ki je organ javne oblasti** (kot je Land Berlin) **ali zasebni subjekt** (kot je združenje Max-Planck-Gesellschaft).²

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

Celotno besedilo sodb ([C-619/16](#) in [C-684/16](#)) je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodb so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

² Res je sicer, da direktiva še ne ustvarja obveznosti v razmerju do posameznika in se torej proti njemu ni mogoče sklicevati nanjo. Tako celo jasne, natančne in brezpogojne določbe direktive, katere cilj je posameznikom podeliti pravice ali naložiti obveznosti, ni mogoče uporabiti v okviru spora, ki poteka izključno med posamezniki (kot je spor med T. Shimizujem in združenjem Max-Planck-Gesellschaft). Vendar pravica vsakega delavca do plačanega letnega dopusta ni določena le v direktivi, ampak je kot temeljna pravica določena tudi v Listini. Ta temeljna pravica že po svoji naravi pomeni obveznost za delodajalca, in sicer obveznost, da dodeli tak dopust oziroma da ob prenehanju delovnega razmerja plača nadomestilo za neizrabljen plačani letni dopust. Nasprotujočih nacionalnih določb se po potrebi ne sme uporabiti.